

اصول فکری شکل گیری فضاهای اجتماعی از منظر شهرسازی اسلامی

* اسماعیل فتوت

1- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری - دانشگاه غیر انتفاعی آپادانا - شیراز

چکیده

دین اسلام ارزشهای تعالی جویانه ای را در زمینه شهر و محیط زندگی انسانی مطرح کرده که امروزه با ظهور فرهنگ جدید و غفلت از ابعاد معنوی انسان مورد بی مهری قرار گرفته است. برای احیاء این ارزشها در شهرسازی معاصر لازم است این ارزشها از حالت عام و کلی به صورت مسأله تخصصی تبدیل شوند. هدف از این مقاله طرح مسائل شهرسازی اسلامی و استخراج اصول مربوطه برای طراحان شهری و معماران میباشد. روش مورد استفاده در این مقاله مراجعه به منابع خطاناپذیر اسلامی و استنباط و استدلال منطقی است و با بررسی مبانی و متون دینی در مقایسه شیوه سنتی و تاریخی ساخت و ساز از یک سو و نیازهای جدید از سوی دیگر تلاش میشود اصول و ارزشها برای تعالی انسان در شهر استخراج شود. مهمترین این ارزشها را میتوان در کلیت شهر در عرصه هایی همچون ارزش شهر به منظور بسترسازی برای اشتغال، تفریح و سلامت جسمی، نظارت عمومی و توجه به اظهار شعائر دینی در عرصه شهر دانست. در محله نیز مسجد به عنوان مرکز محله با تشویق مردم به حضور در آن مطرح شده و بازار و مراکز فروش به عنوان تأمین کننده مایحتاج مطرح میشود. کلیت محله ها از نظر شأن فرهنگی و دینی اعتبارهای مختلف دارند و لازم است در انتخاب محله اسلامی این اعتبار مطالعه گردد. خانه ها نیز مهمترین عرصه خصوصی و حریم خانوادگی بوده و نباید استقلال و حرمت آنها با هر نوع مزاحمت همجواری خدشه دار شود. در مجموع هنگامی خانه، محله و شهر اسلامی خواهیم داشت، که معماران و شهرسازان ما با شناخت کافی از حکمت نظری و عملی اسلام در حوزه برنامه ریزی و طراحی محیط اقدام نمایند. بدیهی است که سایر ارکان شهر یعنی قوانین، مدیران و شهروندان نیز میبایست از مبانی اسلامی تبعیت نمایند.

واژه های کلیدی: اولویتهای سکونت، حرمت، شهر، محله، خانه